

Uwaga – dziecko!

Realizacja procedury
„Niebieskie Karty” w sytuacji
przemocy domowej wobec dziecka

Autorka

Justyna Podlewska

Konsultacja merytoryczna

Paulina Masłowska

Redakcja i korekta

Agnieszka Janiszewska

Skład i opracowanie graficzne

Norbert Grzelka

Fotografie na okładce

Artur Skoniecki, pixabay.com

JPRFphotos, stock.adobe.com

Copyright © 2024 Fundacja Dajemy Dzieciom Się

ISBN 978-83-936366-3-1

Wydanie II poprawione

Fundacja Dajemy Dzieciom Się

ul. Walecznych 59

03-926 Warszawa

biuro@fdds.pl

www.fdds.pl

Stan prawny na: 1.12.2024 r.

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości

Spis treści

4	Wstęp
6	Definicje
11	Dziecko – osoba doznająca przemocy domowej
12	Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”
16	Warunki wypełnienia formularza NK-A
17	Karta NK-B
18	Wszczęcie procedury w placówce/instytucji
25	Działania interwencyjne na rzecz dziecka
28	Zapewnienie dziecku ochrony poza rodziną
32	Najczęściej zadawane pytania
36	Aneks 1. Procedura wszczynania procedury NK w instytucji
38	Aneks 2. Rozporządzenie
51	Aneks 3. Formularz NK-A
56	Akty prawne

Wstęp

Broszura ta została opublikowana po raz pierwszy w 2013 r. Minione 11 lat to okres intensywnych zmian prawnych w obszarze ochrony dziecka: prawny obowiązek zawiadamiania o przestępstwach na szkodę dziecka, 14-dniowy zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na odległość wyrażoną w metrach, zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, ustanowienie reprezentanta dziecka w postępowaniu karnym, podniesienie ochrony w czynności przesłuchania dziecka.

23 czerwca 2023 r. weszła w życie Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (nowelizacja 2023 r.) – zwana dalej ustawą oppd – która w znaczący sposób zmieniła system przeciwdziałania przemocy: wprowadziła nowe nazewnictwo – przemoc domowa, zdefiniowała osoby doznające przemocy i osoby stosujące przemoc, określiła zadania Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI), zmieniła grupy robocze (GR) na grupy diagnostyczno-pomocowe (GDP). Wprowadziła nowe narzędzie do pracy ze sprawcami – kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub programie psychologiczno-terapeutycznym.

W 2013 r. we wstępie do tej broszury pisałam: „duża grupa dzieci pokrzywdzonych przemocą w rodzinie pozostaje poza ustawową definicją tego zjawiska a ustawodawca nie przewidział sytuacji, w której dziecko, nie będąc bezpośrednim obiektem przemocy, jest świadkiem przemocy pomiędzy członkami najbliższej rodziny”. Dziś mogę napisać, że słowa te są nieaktualne, gdyż jedną z najważniejszych zmian wprowadzonych nowelizacją z 2023 r. jest uznanie, iż dziecko, które obserwuje przemoc domową, jest osobą doznającą przemocy i przysługują mu wszystkie formy pomocy wskazane w ustawie.

Dzieci doświadczające przemocy domowej nie mogą skutecznie i samodzielnie realizować przysługujących im praw, są zależne najczęściej od osób, które stosują przemoc domową. W drugiej edycji broszury chcę przedstawić aktualne zapisy prawne dotyczące dziecka w procedurze „Niebieskie Karty”, aby była realizowana efektywnie i ze szczególną troską o dobro oraz bezpieczeństwo dziecka, przez profesjonalistę, z wykorzystaniem aktualnej wiedzy.

Definicje

Aby skutecznie realizować procedurę „Niebieskie Karty”, należy zapoznać się z kilkoma istotnymi pojęciami prawnymi. Jest to szczególnie ważne w sytuacji przemocy domowej wobec dziecka. Niewłaściwe rozumienie definicji prawnych lub ich nieznanie nie pozwala realizować procedury we właściwy sposób lub sprowadza ją do nieudanych działań, a czasem nawet blokuje jej rozpoczęcie.

Dziecko – to osoba do 18. roku życia. Dziecko do 13. roku życia nie ma zdolności do czynności prawnych. Oznacza to, że wszystkie działania w jego imieniu wykonują rodzice/opiekunowie prawni. Po 13. roku życia dziecko ma częściową zdolność do czynności prawnych, czyli pewne działania prawne może realizować samodzielnie, np. posiadać konto w banku (założone przez rodzica) i korzystać z niego.

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym te podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Cztery cechy przemocy, które pozwalają ją rozpoznać

Znęcanie się fizyczne lub psychiczne – to przestępstwo określone w art. 207 Kodeksu karnego, polega na powtarzanych przez sprawcę w pewnym przedziale czasu negatywnych zachowaniach skierowanych wobec pokrzywdzonego. Znęcanie się fizyczne polega na zadaniu bólu fizycznego, np. biciu, duszeniu, popychaniu, uderzaniu przedmiotami. Znęcanie się psychiczne polega na lżeniu, poniżaniu, wyszydzaniu, straszaniu, niszczeniu rzeczy. Orzecznictwo Sądu Najwyższego podkreśla, że pojęcie „znęcania się” zawiera istnienie przewagi sprawcy nad osobą pokrzywdzoną, któremu nie może się ona przeciwstawić lub może to uczynić tylko w niewielkim stopniu.

Działania lub zaniechania osoby stosującej przemoc domową wobec dziecka mogą wypełniać definicję ustawową przemocy domowej (wtedy realizujemy procedurę NK), nie zawsze jednak wypełnią znamiona przestępstwa znęcania się. Zatem nie w każdej prowadzonej procedurze NK GDP zawiadamia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, a jedynie w tych przypadkach, kiedy mamy podejrzenie zaistnienia przestępstwa znęcania się.

Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych – art. 961 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Władza rodzicielska – to relacja między dzieckiem a rodzicem, nawiązująca się na skutek urodzenia dziecka w małżeństwie lub podjętych przez rodzica biologicznego czynności prawnych (uznanie dziecka przed kierownikiem USC, sądowe ustalenie rodzicielstwa).

Obejmuje: pieczę nad dzieckiem, reprezentowanie dziecka oraz zarząd majątkiem dziecka. W kontekście wcześniej zaprezentowanej definicji „dziecka” oraz wskazanych granic wiekowych jest to relacja zależności dziecka od rodzica w życiu społecznym.

Opiekun prawny – to osoba reprezentująca dziecko w sytuacji, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska lub gdy rodzice nie żyją, wyznaczona przez sąd opiekuńczy (np. krewny dziecka).

Opiekun faktyczny – to osoba, która w danym momencie sprawuje bezpośrednią pieczę nad dzieckiem, na ogół nie mając uprawnień do reprezentowania dziecka ani umocowania prawnego w swej roli. Opiekunem faktycznym dziecka w czasie przebywania w żłobku jest pracownik żłobka, a w sytuacji jego przebywania pod czyjąś tymczasową opieką – osoba sprawująca tymczasową opiekę.

Osoba najbliższa dla dziecka – zgodnie z definicją *Kodeksu karnego*¹ w przypadku dziecka osobami najbliższymi są: dziadek, babcia, dorosłe rodzeństwo.

Przedstawiciel ustawy – rodzic/rodzice dziecka posiadający pełnię władzy rodzicielskiej.

Świadek przemocy domowej – osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

---

¹ art. 115 § 11 *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.).

Jednostka organizacyjna pomocy społecznej – jest to bardzo szeroki krąg podmiotów i osób w nich działających; w razie wątpliwości co do tożsamości jednostki pomocy społecznej należy posiłkować się *Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*².

Oświata – m.in. przedszkola i szkoły wszelkiego typu, placówki oświatowo-wychowawcze, placówki artystyczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży, poradnie psychologiczno-pedagogiczne³. Pojęcie to obejmuje zarówno jednostki publiczne, jak i niepubliczne. Obowiązek stosowania procedury NK mają więc wszystkie jednostki oświatowe⁴.

Ochrona zdrowia – w rozumieniu ustawy przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań w procedurze jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny⁵.

Procedura „Niebieskie Karty” (procedura NK) – wszystkie działania i czynności podejmowane w związku z uzasadnionym czyli prawdopodobnym podejrzeniem stosowania przemocy domowej (m. in. diagnoza i ocena sytuacji domowej dziecka, wypełnienie NK-A, interwencje w środowisku rodzinnym, indywidualny plan pomocy dziecku, wizyty w środowisku, spotkania z osobami zaangażowanymi w procedurę), realizowane przez: pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusza Policji, żołnierza Żandarmerii Wojskowej, pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,

---

2 *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

3 art. 2 *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.).

4 art. 5 *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.).

5 Ustawodawca wskazuje w art. 9a ust. 11c pkt 4 ustawy oppd przykłady zawodów medycznych najczęściej mogących uzyskiwać informacje o przemocy domowej. Obszar pojęcia zawodu medycznego na gruncie prawa stanowionego jest szerszy niż wskazany w ustawie oppd, np. *Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych* (Dz.U. 2023 poz. 1972) czy *Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne* (Dz.U. 2024 poz. 686) [przyp. autora].

asystenta rodziny, nauczyciela, wychowawcę dziecka, nauczyciela znającego sytuację domową dziecka, osoby wykonujące zawód medyczny (w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego), przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagoga, psychologa lub terapeutę będącego przedstawicielem organizacji pozarządowej. Jej realizację reguluje *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”* (zwane dalej Rozporządzeniem).

Formularze NK – narzędzie w postaci czterech druków do realizacji procedury „Niebieskie Karty”:

NK-A – jego wypełnienie rozpoczyna procedurę NK;

NK-B – jest przekazywany osobie doznającej przemocy, zawiera informacje nt. zjawiska przemocy domowej oraz informacje o dostępnych formach pomocy;

NK-C – jest wypełniany w toku pracy GDP wraz z osobą doznającą przemocy, służy zbadaniu jej potrzeb i zasobów oraz stworzeniu indywidualnego planu pomocy;

NK-D – jest wypełniany podczas spotkania z osobą stosującą przemoc, służy diagnozie jej sytuacji i planowaniu działań wobec niej przez GDP.

Formularze stanowią załączniki do Rozporządzenia.

Institucje, których przedstawiciele są zobowiązani do wszczynania procedury NK, mają obowiązek dysponować drukiem formularza NK-A.

Dziecko – osoba doznająca przemocy domowej

10-letnia Zosia gra w piłkę nożną w dzielnicowym ośrodku sportu. Na zajęcia przyprowadza ją tata, jest bardzo zaangażowany, aktywnie kibicuje Zosi, krzyczy, zachęca córkę do agresywnej gry, zwraca uwagę trenerowi. Trener, który jest też nauczycielem WF w szkole Zosi, zapytał ją, czy tata zachowuje się tak też w domu, czy tylko na boisku. Zosia opowiedziała, że tata ciągle krzyczy w domu, ale nigdy na nią, tylko na mamę, obraża mamę i mówi, że mama jest głupia. Raz, gdy tata myślał, że spała, uderzył mamę w twarz, a mama płakała. Trener spytał Zosię, czy tata kiedykolwiek ją uderzył. Zosia powiedziała, że nie, że dla niej jest dobry, ale coraz bardziej martwi się o mamę. Nauczyciel zastanawiał się, czy może coś zrobić, skoro Zosia nie doznaje przemocy od taty.

Nowelizacja z 2023 r. wprowadziła ważną zmianę w definicji dziecka w roli osoby doznającej przemocy domowej. Ustawodawca w art. 2 ust. 2 *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (ustawa oppd) wskazuje, że przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej pomiędzy domownikami. Do czerwca 2023 r. NK-A w sytuacji dziecka doznającego przemocy domowej można było wypełnić tylko w sytuacji, kiedy dziecko bezpośrednio doznawało przemocy. Po nowelizacji z 2023 r. wszczynamy procedurę zarówno w sytuacji, kiedy dziecko jest bezpośrednim obiektem przemocy domowej, jak i kiedy obserwuje przemoc. Wszelkie działania oraz formy pomocy wskazane w ustawie obejmują również dzieci jako świadków przemocy domowej.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”

Wychowawca 8-letniego Adama poprosił o rozmowę pedagoga szkolnego. Podejrzuwa, że Adam doświadcza przemocy w domu. Z jego obserwacji wynika, że chłopiec jest stale zmęczony, zdarza mu się zasnąć na lekcji. Kiedy wychowawca zapytał, co u niego słychać, Adam poprosił, aby zadawał mniej ćwiczeń, bo on nie ma już siły ćwiczyć całą noc. Opowiedział, że mama krzyczy na niego i w nieskończoność każe mu robić ćwiczenia, bo według niej źle się uczy. Chłopiec myślał, że tak po prostu powinno być, że mama krzyczy i złości się, kiedy on odrabia pracę domową. Adam nie może skończyć ćwiczeń, dopóki mama nie uzna, że są idealne. Kiedy zasypia nad zeszytem, mama go budzi i każe mu od nowa powtarzać. Pedagog szkolny proponuje wszczęcie procedury NK.

W sytuacji uzasadnionego podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy domowej, należy wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza NK-A. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody ani osoby doznającej przemocy, ani osoby stosującej przemoc. W sytuacji dziecka doznającego przemocy oznacza to, że nie wymaga to zgody dziecka ani jego rodziców/opiekunów prawnych. Działanie lub zaniechanie rodzica/opiekuna prawnego/osoby najbliższej, które narusza lub zagraża dobru dziecka, jest uzasadnionym podejrzeniem przemocy domowej. W sytuacji, kiedy osobą doznającą przemocy jest dziecko, zawsze występuje przewaga sił oraz relacja zależności. Dziecko jest bowiem zależne od rodzica w wymiarze nie tylko fizycznym, psychicznym, bytowym, ale przede wszystkim prawnym, ze względu na łączącą ich relację władzy rodzicielskiej. Dziecko nie może samodzielnie działać na swoją rzecz, musi posiadać przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego, który w imieniu i w sprawach

dziecka podejmuje decyzje. W sytuacji przemocy domowej zwykle te osoby są właśnie osobami stosującymi przemoc wobec dziecka.

Decydując o wszczęciu procedury NK w przypadku dziecka, należy brać pod uwagę następujące czynniki:

- występowanie w danym przypadku zagrożenia/naruszenia dobra dziecka;
- ustawową definicję przemocy domowej;
- wskazany w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym zakaz stosowania kar cielesnych.

Ponadto profesjonalista powinien opierać się na:

- wiedzy nt. rozwoju dziecka oraz zjawiska przemocy domowej;
- doświadczeniu zawodowym oraz intuicji.

Ćwiczenie

Przeczytaj trzy opisy sytuacji

1

Pięcioletni chłopiec uczęszczający do przedszkola jest wychowywany przez samotną matkę. Przedszkole ma dobry kontakt z matką, dziecko jest zadbane. Chłopiec jest cichy i spokojny. Pewnego dnia wychowawczynie zauważa u dziecka dość duży siniak na dole pleców. Rozmawia o tym z psychologiem, po czym psycholog przeprowadza rozmowę z matką dziecka. Matka twierdzi, że chłopiec potknął się i upadł. Po dwóch tygodniach chłopiec przychodzi do przedszkola z siniakami na czole i mówi, że bardzo boli go głowa. Matka wyjaśnia, że dziecko ma problemy psychiczne i cały ranek uderzało głową w ścianę.

2

Antek ma 3 lata. Jego rodzice nie mają pracy, ojciec nadużywa alkoholu. Antek nie zawsze ma co jeść. Często całe dni do późnych godzin nocnych przebywa na podwórku. Do przedszkola przyprowadza go matka, dziecko jest zaniedbane, ma trudności w kontaktach z innymi dziećmi.

Rodzina składa się z matki, ojca, 10-letniej córki Ani oraz 4-letniego syna Stasia. Oboje rodzice mają wyższe wykształcenie. Matka nie pracuje zawodowo i zajmuje się dziećmi. Ojciec jest managerem w firmie komputerowej. Ania chodzi do szkoły, Antek do przedszkola. Matka często przyprawdza syna do przedszkola, chociaż dziecko jest chore (ma temperaturę, kaszel, wymiotuje), wielokrotnie odbiera je po czasie ustalonym z wychowawczynią, 1–2 godziny później. Oboje rodzice zostali wezwani na rozmowę z pracownikami przedszkola, jednak zjawiła się tylko matka. Powiedziała, że nie mają żadnych problemów ani finansowych, ani osobistych, a pracownicy przedszkola przesadzają. Ona po prostu nie ma czasu zajmować się dziećmi i nie będzie korzystała z żadnej pomocy psychologicznej, bo wszystko jest w porządku.

Proszę na podstawie opisanych powyżej historii odpowiedzieć sobie na pytania:

1. W którym przypadku wypełnił(a)bym NK-A bez żadnych wątpliwości?

---
2. W którym miał(a)bym opory?

---
3. Jakiego rodzaju wątpliwości budzą we mnie te przypadki?

---
4. Czy mam swobodę podejmowania decyzji dotyczącej dziecka w każdej z opisanych sytuacji?

---
5. W jaki sposób moja relacja z dorosłym rodzicem/opiekunem dziecka wpływa na moją ocenę sytuacji dziecka w opisanych sytuacjach?

---
6. Czy w tych przypadkach występują cechy przemocy domowej wskazane w definicji przemocy w ustawie oppd?

---
7. W którym opisie cechy przemocy domowej są dla mnie łatwe do wypunktowania, a w którym trudno mi je odnaleźć?

---
8. Czym się kieruję, definiując sytuację dziecka jako przemoc domową?

---
9. Jak moje osobiste przekonania/stereotypy/doświadczenia wpływają na ocenę opisanych sytuacji?

W praktyce daje się zauważyć wątpliwości profesjonalistów we własną ocenę sytuacji w sytuacji przemocy domowej wobec dziecka oraz poddawanie w wątpliwość wiarygodności informacji uzyskanych od dziecka. Profesjonaliści często skupiają się nie na diagnozie i analizie sytuacji dziecka, ale na wielokrotnym sprawdzaniu, badaniu sytuacji, zbieraniu dowodów. Przeciągają podjęcie decyzji o wypełnieniu formularza NK-A. Jest to postawa niewskazana w sytuacji doświadczania przez dziecko przemocy domowej. Reakcja w odpowiednim momencie na przemoc domową daje możliwość efektywnej pracy z rodziną i skutecznego zatrzymania przemocy wobec dziecka.

Procedura NK jest procedurą motywacyjną i bazuje na przekonywaniu rodziny do pracy i do zmian. GDP ma za zadanie zbadać sytuację dziecka i jego rodziny oraz zaproponować takie środki i działania, aby przemoc ustała. Z doświadczeń Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę wynika, że w sytuacji podejrzenia przemocy domowej ocena sytuacji nauczyciela, psychologa czy lekarza jest właściwa i sprawa wymaga rozpoczęcia procedury NK.

W 2022 r. 47 674 dzieci, w tym 23 718 dziewczynek i 23 159 chłopców oraz 1 658 dzieci z niepełnosprawnością objęto działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” ze względu na doświadczanie przemocy domowej⁶.

---

6 *Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie styczeń–grudzień 2022 r.*, Załącznik statystyczny, <https://www.gov.pl/web/rodzina/sprawozdanie-z-realizacji-krajowego-programu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie-za-rok-2022>, [dostęp: 25.11.2024].

Warunki wypełnienia formularza NK-A

Zgodnie z art. 2 ust. 5 Rozporządzenia wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje w obecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej. **Dziecko nie musi być obecne w chwili wypełniania formularza. Rozporządzenie określa**, w jaki sposób należy wypełnić NK-A, gdy osobą doznającą przemocy domowej jest dziecko. Głównym warunkiem jest to, że działania w ramach procedury, w tym wszczęcie NK, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego dziecka. Jest to istotny problem, gdyż w sytuacji przemocy domowej właśnie te wskazane wyżej osoby najczęściej są osobami podejrzewanymi o jej stosowanie. Dziecko nieposiadające zdolności do samodzielnego działania w swoim imieniu potrzebuje reprezentacji rodzica, który ma pełnię władzy rodzicielskiej. Tę więc prawną instytucje muszą respektować.

Jednakże w obszarze przemocy domowej władza rodzicielska nie może być przeszkodą dla podjęcia działań w celu zatrzymania przemocy wobec dziecka. W takiej sytuacji rozporządzenie wskazuje, aby wypełniać NK-A w obecności najbliższej osoby pełnoletniej (dziadkowie, pełnoletnie rodzeństwo). To rozwiązanie jest skomplikowane, gdyż instytucja musi posiadać dane osobowe osób najbliższych, aby móc je zaprosić do wypełnienia NK-A.

Nowelizacja z 2023 r. wprowadza nowe, praktyczne rozwiązanie. NK-A w sytuacji, kiedy podejrzewamy, że rodzic/rodzice/opiekun prawny/faktyczny stosują przemoc domową, należy wypełnić w obecności pełnoletniej osoby wskazanej przez dziecko np.: nauczyciel, terapeuta, osoba pracująca w instytucji, w której ujawniono przemoc. Wypełniony formularz NK-A powinien zostać przekazany do ZI w ciągu 5 dni roboczych od jego wypełnienia. Kopię wypełnionego formularza pozostawia się w instytucji wszczynającej procedurę.

Karta NK-B

Każda osoba wskazana w NK-A jako osoba doznająca przemocy domowej powinna otrzymać formularz NK-B. Zawarte są w nim informacje o tym, czym jest przemoc, oraz o możliwościach wsparcia i pomocy. W przypadku dziecka formularz NK-B otrzymuje osoba pełnoletnia, z którą wypełniany jest formularz NK-A. Ona powinna przekazać dziecku informacje zawarte w formularzu w sposób adekwatny do jego rozwoju intelektualnego i stanu emocjonalnego prostym, przejrzystym i przystępnym dla dziecka językiem.

Należy rozważyć przekazanie formularza dziecku, gdy ukończyło ono 13. rok życia. Prawo przyznaje dziecku w wieku 13–18 lat ograniczoną zdolność do czynności prawnych, w ramach której dziecko jest uprawnione do otrzymania formularza NK-B. Treść NK-B warto omówić z dzieckiem, gdyż nie wszystkie informacje (zwłaszcza prawne) zawarte w NK-B mogą być dla niego zrozumiałe.

Wszczęcie procedury w placówce/instytucji

Grupa diagnostyczno-pomocowa pracowała nad sprawą rodziny Nowaków. Oboje rodzice stosowali dotkliwe kary fizyczne (uderzenia smyczą, przywiązywanie do krzesła, uderzanie innymi przedmiotami) wobec swojego 15-letniego syna. NK-A założył pracownik OPS, ponieważ w trakcie wywiadu p. Nowak opowiedział mu o stosowanych przez siebie metodach wychowawczych. Do GDP został powołany pedagog ze szkoły chłopca, który spytany, dlaczego nie założył NK-A, odpowiedział, że przecież to rodzice stosowali przemoc w domu, a on rozmawiał z rodzicami, żeby zmienili swoje zachowanie, poza tym nie wiedział, kto ma założyć w szkole NK-A.

Nowelizacja *Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* nakłada na instytucje i placówki obowiązek posiadania Standardów Ochrony Małoletnich zawierających m.in. procedury interwencji w sytuacji, kiedy dziecko doznaje przemocy domowej. Od 15 sierpnia 2024 r. każdy organizator lub organ zarządzający placówką oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni, ma obowiązek wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich⁷, których jednym z najważniejszych elementów są procedury interwencji.

Instytucje, przede wszystkim oświatowe, które mają uprawnienie do zakładania NK-A (ale też należy pamiętać, że każda instytucja pracująca z dzieckiem może mieć podejrzenie lub dowiedzieć się od dziecka o doznawaniu przez niego przemocy w domu), powinny opracować wewnętrzną procedurę

---

7 art. 22 b – 22 c, *Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 560).

interwencji w sytuacji przemocy domowej – wszczynanie procedury NK-A na terenie placówki/institucji. W ramach tworzenia procedury warto powołać koordynatora procedury NK w danej placówce, który będzie odpowiedzialny za realizację procedury i może osobiście wypełniać NK-A. Może nim być psycholog, pedagog szkolny lub wychowawca, nauczyciel, pielęgniarka w poradni pediatrycznej, pediatra w szpitalu. Pracownik placówki, który podejrzewa, że dziecko doświadcza przemocy domowej lub któremu dziecko w zaufaniu to ujawniło, zgłasza się do koordynatora procedury w placówce w celu wypełnienia NK-A.

Rozporządzenie wskazuje, aby działania z udziałem dziecka w ramach procedury Niebieskie Karty były realizowane w miarę możliwości w obecności psychologa. Należy zwrócić uwagę na sformułowanie „w miarę możliwości w obecności psychologa”. Nie jest to warunek konieczny do założenia NK-A i nie może być traktowany jako uzasadnienie jej niewypełnienia. Na przykład w poradni pediatrycznej na ogół nie ma oferty psychologicznej, zatem trudno byłoby ten warunek zrealizować. Obecność psychologa zapewnia dziecku bezpieczne i odpowiednie do jego wieku i rozwoju warunki. Wskazane jest, aby w tak trudnych sytuacjach, jak przemoc domowa, dziecko korzystało z pomocy psychologa w placówce/institucji. Należy więc dążyć do zapewnienia obecności psychologa w placówkach i instytucjach, w których funkcjonuje dziecko, by mogło ono otrzymać właściwe wsparcie w sytuacji kryzysu.

W przypadku lekarza oprócz wypełnienia formularza NK-A niezwykle istotny jest dodatkowy obowiązek w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Jeśli lekarz stwierdza podczas badania, że dziecko jest ofiarą przemocy domowej, ma obowiązek wystawić dziecku zaświadczenie lekarskie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej. Zaświadczenie to lekarz przekazuje osobie, która jest z dzieckiem podczas badania, i ten dokument może stanowić dowód w procedurach prawnych. Podstawą prawną tego obowiązku jest art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy oppd, a jego wzór określa *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej*. Obowiązujący wzór zaświadczenia powinien znajdować się we wszystkich placówkach ochrony zdrowia.

Zaświadczenie może wystawić każdy lekarz. **Wydanie zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie jest bezpłatne⁸.**

Dziecko w pracach GDP

Po wptynięciu formularza NK-A w terminie trzech dni roboczych ZI powołuje grupę diagnostyczno-pomocową w składzie: pracownik socjalny i dzielnicowy, jednocześnie przekazując GDP formularz. W terminie pięciu dni roboczych od dnia otrzymania formularza NK-A GDP musi odbyć pierwsze posiedzenie. Jeśli procedurę dla dziecka wszczął podmiot inny niż Policja lub OPS, należy przedstawiciela tego podmiotu dołączyć do GDP na jak najwcześniejszym etapie prac. Rozszerzenie GDP odbywa się poprzez pisemny wniosek grupy do ZI, który kieruje wniosek do instytucji, o której przedstawiciela grupa wnioskowała. Rozszerzenie składu grupy może nastąpić na każdym etapie działań GDP. Osoba powołana do GDP nie może odmówić udziału w pracach grupy.

GDP dokonuje diagnozy sytuacji dziecka w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej na podstawie: wizyt w środowisku, informacji uzyskanych od służb zaangażowanych w dany przypadek, specjalistów pracujących z dzieckiem. Podejmuje również działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i zatrzymania przemocy domowej lub rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań, jeśli nie potwierdza się informacja o stosowaniu przemocy wobec dziecka. GDP oddziałuje na osoby stosujące przemoc wobec dziecka poprzez wskazanie im działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej, np. motywuje i kieruje do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym, informuje o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej. Istotnym narzędziem pracy GDP są wizyty w środowisku domowym dziecka, służą one również z monitorowaniu stanu bezpieczeństwa dziecka.

---

⁸ art. 16 ust. 1 pkt 1., *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 146 z późn. zm.).

Psycholog szkolny wszczął procedurę NK-A dla 15-letniego Pawła. Zespół Interdyscyplinarny powołał do sprawy GDP, w skład której wchodzi pracownik OPS i dzielnicowy. Dzielnicowy zjawił się w szkole Pawła z pytaniem, czy może porozmawiać z chłopcem o przemocy w domu, bo trwa w jego sprawie procedura NK.

Psycholog szkolny, pedagog, nauczyciel będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową dziecka powinien zostać powołany do GDP w pierwszej kolejności. To on może porozmawiać z dzieckiem i przekazywać grupie informacje o sytuacji dziecka, w celu stworzenia indywidualnego planu pomocy. Wobec zapisu rozporządzenia, że dziecko nie może być zapraszane na posiedzenia grupy roboczej, jest ono pośrednim uczestnikiem procedury NK i nie bierze udziału w spotkaniach GDP. W tabelce poniżej widać działania w procedurze, które realizowane są z udziałem dorosłej osoby doznającej przemocy domowej, skontrastowane z zapisem o braku obecności dziecka na posiedzeniach GDP, mającego prawo do tych samych form pomocy.

Osoba dorosła doznająca przemocy

Dziecko doznające przemocy

Udzielenie informacji o formach pomocy

Wizyty w środowisku

Indywidualny plan pomocy

Zapewnienie bezpieczeństwa

NK-C – analiza sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej

Spotkanie z GDP

Na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej nie zaprasza się małoletniego

Jak więc realizować procedurę NK, gdy osoba doznająca przemocy – dziecko – nie może wypowiedzieć się w swojej sprawie na forum GDP?

Przede wszystkim GDP musi ustalić, jak uzyskać informacje o sytuacji dziecka, i tak skonstruować skład GDP, aby był w niej profesjonalista

mogący bezpośrednio porozmawiać z dzieckiem. Zadaniem GDP jest uzyskanie pełnych informacji o funkcjonowaniu dziecka, jego rodzinie, trudnościach i zasobach. Członkowie GDP często podejmują działania w przypadku dziecka, opierając się na informacjach z NK-A i przede wszystkim na spotkaniach z rodzicami dziecka. Rodzice mogą być osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy wobec dziecka lub reprezentować dziecko, gdy sprawcą przemocy jest inna osoba najbliższa. Może też zaistnieć sytuacja, że jeden z rodziców również doznaje przemocy domowej i nie jest w stanie wspierać dziecka i go reprezentować.

W takiej sytuacji istnieje duże ryzyko patrzenia na przemoc wobec dziecka oczyma osób dorosłych, co może spowodować utratę właściwej perspektywy przez członków GDP – perspektywy dziecka, jego praw i interesów. Rodzice mają łatwość w usprawiedliwianiu przemocowych zachowań wobec dziecka, bagatelizowania przemocy lub tłumaczenia przemocy: problemy z nastolatkiem, problemy w szkole, niewłaściwe zachowanie dziecka, bezpieczeństwo dziecka itd. Te wyjaśnienia dorosłych mogą wpływać na postrzeganie sytuacji przez profesjonalistów.

Kluczowy jest więc dobór członków GDP do pracy nad indywidualnym przypadkiem dziecka. Od tego, jaki jest skład GDP, zależy skuteczność pracy grupy i zatrzymanie przemocy. Powinny to być osoby mające styczność z dzieckiem oraz osoby, które mogą z poziomu GDP monitorować sytuację dziecka w jego miejscu zamieszkania/pobytu. Powinny również posiadać wiedzę nie tylko na temat samego zjawiska przemocy i jego mechanizmów, ale również na temat rozwoju i funkcjonowania psychiki dziecka. Najczęściej są to profesjonaliści mający bezpośrednią styczność z dzieckiem: psycholog/pedagog szkolny, nauczyciel będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową. Oni reprezentują głos dziecka w trakcie procedury, mogą z nim na bieżąco rozmawiać, tym samym uzyskując informacje o skuteczności pracy grupy.

Ważnym członkiem GDP może być kurator, jeżeli został powołany przez Sąd Rodzinny i Nietletnich do nadzoru nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej przez rodziców. W pracach grupy mogą uczestniczyć również przedstawiciele organizacji społecznych (szczególnie tych, które w ramach

działań statutowych niosą pomoc dziecku) czy też liderzy środowisk lokalnych, zaangażowani na terenie gminy w przeciwdziałanie przemocy. Ich powołanie do prac GDP może przynieść bardzo dobre efekty – powołanie trenera lokalnej drużyny piłki nożnej, autorytetu w społeczności, przyniosło skutek w postaci zmotywowania ojca rodziny do podjęcia terapii odwykowej oraz współpracy z GDP.

GDP może powołać do pracy w niej każdego specjalistę, który w ocenie członków grupy mógłby poszerzyć wiedzę o dziecku.

Po dokonaniu analizy GDP sporządza indywidualny plan pomocy dziecku uwzględniając jego potrzeby, zasoby oraz sytuację i monitoruje realizację planu. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie. Plan powinien być:

- jasny,
- konkretny,
- wykonalny.

Powinien odpowiadać na pytania: kiedy, gdzie i w jaki sposób ma działać każdy członek grupy, by zatrzymać przemoc wobec dziecka. Realizacja planu pomocy powinna być na bieżąco monitorowana i weryfikowana. Cele pracy grupy i potrzeby dziecka zdiagnozowane na początku mogą ulec zmianie po okresie wprowadzania działań w życie i należy dostosować plan pomocy do nowej sytuacji. Jeżeli plan pomocy nie daje efektów i sytuacja dziecka nie ulega poprawie, ZI/GDP może sprawę rodziny przekazać organom wymiaru sprawiedliwości, czyli zainicjować postępowanie karne lub opiekuńcze.

GDP nie ma nadanych ustawą specjalnych kompetencji, jest to byt silny kompetencjami swoich członków. Zatem zadania dla poszczególnych członków grupy muszą być tworzone w oparciu o ich zadania ustawowe lub w przypadku, np. organizacji społecznych – o ich zadania statutowe. Nie należy w tworzonym planie zlecać funkcjonariuszowi policji rozmowy motywującej do leczenia odwykowego, bo to zadanie dla terapeuty uzależnień. Ale policjant może np. przeprowadzić rozmowę na temat prawnej odpowiedzialności za stosowanie przemocy i jej prawnych konsekwencji oraz odbywać regularne wizyty w środowisku domowym dziecka.

Na każdym etapie procedury NK GDP może odstąpić od działań, jeśli w ich toku nie potwierdziła informacji o stosowaniu przemocy domowej wobec dziecka.

Zakończenie procedury w formie pisemnego protokołu następuje w sytuacji:

- ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego jej stosowania;
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Nowym instrumentem przeciwdziałania przemocy domowej wprowadzonym nowelizacją z 2023 r. jest monitoring przez GDP sytuacji osoby doznającej przemocy i osoby stosującej przemoc po zakończeniu procedury. Monitoring polega w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura NK, w szczególności: składaniu wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa, poradnictwie i udzielaniu wsparcia, i trwa przez 9 miesięcy po zakończeniu procedury.

Działania interwencyjne na rzecz dziecka

16-letnia Ania wraz z rodzicami i młodszym bratem mieszka w domu jednorodzinnym. Ania i jej brat mają swoje pokoje. Brat Ani ma ukochane zwierzątko – chomika. Ania korzysta z psychoterapii w Fundacji „Nie jesteśmy sami”. Podczas spotkań opowiada o zachowaniu ojca: krzyczy na matkę, popycha ją, popycha Anię, ostatnio biegał po domu krzycząc, że ich wszystkich pozabija. Terapeutka chce pomóc Ani i mówi jej o procedurze „Niebieskie Karcie”. Ania boi się, że tata będzie zachowywał się jeszcze gorzej, jak dowie się, że opowiedziała o przemoc, i będą musieli wyprowadzić się z domu, ona nie będzie miała swojego pokoju, a brat będzie musiał zostawić chomika z ojcem.

Rozporządzenie zobowiązuje osobę, która rozpoczyna procedurę NK, do podjęcia działań interwencyjnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa dziecku doznającemu przemocy domowej. Jeśli osoba stosująca przemoc stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia dziecka, profesjonalista wszczynający procedurę powinien zainicjować działania ochronne. Mamy do dyspozycji kilka instrumentów prawnych w tym obszarze.

- **System nakazów/zakazów** – nakaz natychmiastowego opuszczenia / zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (tzw. nakaz/zakaz); zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość (tzw. zakaz zbliżania); zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej (tzw. zakaz kontaktowania się); zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie (tzw. zakaz wstępu). Zakazy/nakazy mogą być stosowane łącznie i są natychmiast wykonalne. Wystawia je

Policja/ Żandarmeria Wojskowa na okres 14 dni. Przedłużenie następuje decyzją sądu na wniosek osoby doznającej przemocy domowej, w przypadku dziecka – osoby reprezentującej dziecko. W przypadku dziecka doznającego przemocy istotne i efektywne są nakazy (wprowadzone nowelizacją z 2023 r.) zakazujące kontaktu na terenie placówek, bowiem sprawcy po opuszczeniu miejsca wspólnego zamieszkania szukają często kontaktu na terenie aktywności edukacyjnej lub sportowej dziecka korzystając z przysługujących im praw w postaci władzy rodzicielskiej.

- **Sądowe zakazy/nakazy** – opisane powyżej nakazy/zakazy może orzec sąd w postępowaniu cywilnym. Osoba doznająca przemocy musi samodzielnie wystąpić do sądu z wnioskiem o ich orzeczenie (wszystkich lub konkretnego), orzekane są bezterminowo⁹ i są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Sąd orzekając zakaz wstępu ma obowiązek zawiadomić o orzeczeniu dyrektora szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, osobę zarządzającą obiektem sportowym, do którego uczęszcza dziecko.
- **Zapewnienie schronienia** – w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy. W sytuacji dziecka ta ochrona jest realizowana, gdy sprawca stosuje przemoc wobec wszystkich domowników: dziecka i współmałżonka.
- **Wniosek o wgląd w sytuację dziecka** – kolejnym narzędziem jest możliwość złożenia wniosku o wgląd w sytuację dziecka sądu opiekuńczego, kiedy dochodzi do zagrożenia dobra dziecka. Zawiadomienie

Wskazane jest, aby przede wszystkim stosować środki ochrony, wskutek których to sprawca opuszcza miejsce zamieszkania, nie dziecko doznające przemocy domowej.

⁹ Wniosek można złożyć na urzędowym formularzu, jego wzór zawiera Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, lub zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie (Dz.U. poz. 1576).

sądu opiekuńczego jest zasadne w tych przypadkach, kiedy osobą podejrzaną o stosowanie przemocy jest rodzic lub opiekun prawny dziecka. Sąd opiekuńczy jest ważnym sojusznikiem w procesie przeciwdziałania przemocy wobec dziecka, może wzmocnić działania GDP, ponieważ może zobowiązać rodziców dziecka do określonych zachowań, np. podjęcia terapii kontroli złości, lub też ustalić nadzór kuratora nad wykonywaniem przez nich władzy rodzicielskiej. Sąd cywilny orzekając nakazy/zakazy ma obowiązek zawiadomić o ich wydaniu sąd opiekuńczy, jeśli w środowisku rodzinnym jest dziecko.

- W sytuacji, gdy GDP w toku realizowanych działań podejrzewa przestępstwo na szkodę dziecka, np. znęcanie się, naruszenie czynności ciała, powiadamia Prokuraturę, przesyłając oryginał dokumentacji NK.

Zapewnienie dziecku ochrony poza rodziną

11-letni Kamil przyszedł do szkoły pobity, miał siniaki na całym ciele oraz ślady uderzeń. Powiedział wychowawcy, że pobiła go mama. Chłopiec boi się wrócić do domu. Matka jest jedynym opiekunem chłopca, ojciec nie żyje. Matka Kamila odzyskała władzę rodzicielską 6 miesięcy temu i uzyskała zgodę sądu na zabranie syna z placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Uregulowana w art. 12a ustawy oppd instytucja ochrony dziecka poza rodziną służy zabezpieczeniu dziecka w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową. Ochronę realizują trzy służby: OPS, policja i ochrona zdrowia. **Pracownik socjalny organizuje czynność, natomiast decyzję o zapewnieniu ochrony służby podejmują wspólnie.** W nowelizacji z 2023 r. zrezygnowano z nacechowanej negatywnie nomenklatury „odebranie dziecka z rodziny” i zamieniono ją na zasadną „zapewnienie dziecku ochrony poza rodziną”. Rozszerzono również przypadki stosowania ochrony, rezygnując z przesłanki w postaci bezpośrednio zagrożenia. W obecnym stanie prawnym samo zagrożenie życia i zdrowia dziecka wystarczy do uruchomienia procedury ochronnej z art. 12a ustawy oppd.

W sytuacji zdiagnozowania zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej (dziadkowie, dorosłe rodzeństwo). Co istotne, nie jest to umieszczenie przypadkowe, należy ustalić czy osoba najbliższa, u której umieszczamy dziecko daje gwarancję zapewnienia mu bezpieczeństwa i należytej opieki. Celem uregulowania art. 12a ustawy oppd jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i decyzja, gdzie umieszczamy dziecko, jest kluczowa. Nie może dojść do sytuacji, w której dziecko wprawdzie zostaje umieszczone u osoby najbliższej, ale nadal pozostaje w środowisku, w którym doznawało przemocy, lub osoba, u której

zostaje umieszczone, nie jest w stanie zapewnić mu skutecznej izolacji od osoby stosującej przemoc domową. Jeśli tak jest, dziecko należy umieścić w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

10-letnia Magda mieszka z matką i jej konkubentem, jej rodzice się rozwiedli, ojciec mieszka osobno. Dziewczynka od pewnego czasu zgłaszała psychologowi szkolnemu, że konkubent matki ją bije. Pewnego dnia przyszła do szkoły pobita. Szkoła wezwała policję, OPS oraz pogotowie w celu zapewnienia dziecku ochrony poza rodziną. Wezwano ojca dziewczynki, poinformowano go o sytuacji i zapytano, czy przejmie opiekę nad córką. Ojciec się zgodził i zabrał córkę do swojego miejsca zamieszkania. Dwa dni później dziewczyna przyszła do szkoły po raz kolejny pobita przez konkubenta. Wezwany ojciec wyjaśnił, że owszem zabrał córkę do siebie, ale rano musiał pójść do pracy, więc odprowadził córkę do matki.

Dziecko do 10. roku życia powinno zostać umieszczone w rodzinie zastępczej zawodowej, pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego¹⁰, natomiast dzieci, które ukończyły ten wiek, umieszcza się w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego¹¹. Do placówki dzieci są przyjmowane niezależnie od miejsca zamieszkania. Za aktualną listę placówek pieczy zastępczej oraz informacje nt. możliwości przyjęcia dzieci odpowiada właściwe miejscowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Pracownik socjalny podejmuje decyzje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką i w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Istotne jest, aby podczas czynności dziecko otrzymało pomoc i wsparcia psychologa. Przed podjęciem decyzji, pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokonuje

¹⁰ art. 58, Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.).

¹¹ art. 103, Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.).

oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka¹².

Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony. Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym przysługuje zażalenie do sądu opiekuńczego. Pracownik socjalny informuje na piśmie rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka o prawie do złożenia zażalenia oraz o czynnościach podjętych na podstawie art. 12a, a także o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej. Wzór pouczenia określa *Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową*. Zażalenie może być wniesione za pośrednictwem pracownika socjalnego lub funkcjonariusza Policji. Sąd w ciągu 24 godzin ma obowiązek rozpatrzyć zażalenie, bada zasadność i legalność odebrania dziecka oraz prawidłowość jego dokonania. W przypadku stwierdzenia bezzasadności działania lub jego nielegalności zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym, od których dziecko zostało odebrane. Informacja o bezzasadności lub nielegalności odebrania dziecka zostaje skierowana do przełożonych pracowników biorących udział w czynności.

W *Sprawozdaniu z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w okresie styczeń–grudzień 2022 r.* odnotowano 1 172 przypadki zapewnienia dziecku doznającemu przemocy ochrony poza rodziną na podstawie art. 12a ustawy oppd, złożono 649 zażaleń, w tym 2 zażalenia zostały uwzględnione¹³.

Ustalenia tożsamości osoby najbliższej, uprawnionego członka rodziny zastępczej lub uprawnionego pracownika placówki opiekuńczo-wychowawczej,

---

12 W Departamencie do spraw Równego Traktowania Kancelarii Prezesa Rady Ministrów trwają prace nad rozporządzeniem, do chwili oddania broszury do druku 1.12.24 r. nie opublikowano rozporządzenia.

13 *Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie styczeń–grudzień 2022 r.*, Załącznik statystyczny, <https://www.gov.pl/web/rodzina/sprawozdanie-z-realizacji-krajowego-programu-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie-za-rok-2022>, [dostęp: 20.11.2024].

w której umieszczone zostanie dziecko, dokonuje funkcjonariusz Policji zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony*. Przepis 12a ustawy oppd zakłada współpracę służb, opartą na wzajemnym szacunku, wsparciu oraz znajomości swoich zadań ustawowych. Nie może zaistnieć sytuacja, w której jednostki zobowiązane do udzielenia pomocy dzieciom, których zdrowie lub życie jest zagrożone, nie będą chciały współpracować i nie udzielą pomocy dziecku w sytuacji zagrożenia jego życia i zdrowia.

Przykładem takiej współpracy jest sytuacja przewiezienia dziecka do osoby najbliższej, rodziny zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawczej. Przepisy nie regulują wprost tej kwestii. Należy w trakcie interwencji ustalić, która ze służb dysponuje w danym momencie samochodem służbowym. Jeżeli po uzgodnieniu z pozostałymi służbami przewiezienia dziecka podejmie się pracownik socjalny, to obowiązek ten spoczywa na samorządzie gminnym lub powiatowym. Policja jest zobowiązana do udzielenia pomocy na żądanie pracownika socjalnego przy czynnościach związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką. Pomoc ta może polegać na przewiezieniu dziecka. Dziecko może przewieźć również ochrona zdrowia. Aby zapewnić obecność pracownika socjalnego przy tej czynności, ośrodki pomocy społecznej w porozumieniu z władzami gminy ustalają dyżury pracownika socjalnego po godzinie 16.00 oraz w dni wolne od pracy.

Najczęściej zadawane pytania

1 Czy przemoc domowa jest przestępstwem?

Przestępstwo to czyn zawiniony, zabroniony ustawą pod groźbą kary. Aby czyn człowieka został uznany za przestępstwo, musi mieć określone cechy czyli znamiona. W polskim kodeksie karnym nie ma przestępstwa przemocy domowej, jest przestępstwo znęcania się, które nie jest zdefiniowane. Sąd Najwyższy wskazał, że znęcanie się nad osobą najbliższą to działanie albo zaniechanie, polegające na umyślnym zadawaniu bólu fizycznego lub dotkliwych cierpień moralnych, powtarzające się lub jednorazowe, lecz intensywne i rozciągnięte w czasie. Definicja przemocy domowej wskazana w ustawie oppd definiuje przemoc znacznie szerzej niż kodeks karny. Zachowania o charakterze przemocy domowej nie zawsze będą spełniać znamiona przestępstwa i tym samym podlegać odpowiedzialności karnej.

2 Czy dziecko, które obserwuje przemoc, jest osobą doznającą przemocy domowej?

Tak, art. 2 ust. 2 ustawy oppd wskazuje, iż przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej.

3 Czy w przypadku ucznia, który ukończył 18 lat, NK-A musi być wypełniana w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego?

Nie. Jeżeli uczeń jest już pełnoletni, warunek w postaci obecności rodzica lub opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego nie musi być realizowany, NK-A jest wypełniana w obecności pełnoletniego ucznia.

4 Czy osoby pracujące w żłobku muszą wypełniać NK-A?

Nie. Funkcjonowanie żłobków jest uregulowane w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Żłobki nie należą do systemu oświaty ani ochrony zdrowia a zatem nie są zobowiązane do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”. Mogą w sytuacji podejrzenia przemocy domowej skierować do OPS lub ZI zgłoszenie informujące o podejrzeniach.

5 Czy dziecko może zostać przewiezione bez fotelika przez Policję do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego?

Tak, brak fotelika dziecięcego nie jest przeszkodą do przewozu dziecka przez uprawnione służby. Ustawa *Prawo o ruchu drogowym*¹⁴ zwalnia taksówki, autobusy, specjalistyczne środki transportu sanitarnego¹⁵, pojazdy Policji, Straży Granicznej lub Straży Gminnej (Miejskiej) od obowiązku przewożenia dziecka w wieku do 12 lat, nieprzekraczającego 150 cm wzrostu, w foteliku ochronnym lub innym urządzeniu do przewożenia dzieci, odpowiadającemu wadze i wzrostowi dziecka oraz właściwym warunkom technicznym.

6 Kto może założyć NK-A?

Obowiązek wypełnienia formularza NK-A w przypadku uzasadnionego podejrzenia występowania przemocy domowej mają: pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, funkcjonariusz Policji, żołnierz Żandarmerii Wojskowej, pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel, wychowawca dziecka, nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz pedagog, psycholog lub terapeuta będący przedstawicielem organizacji pozarządowej, policji, jednostek organizacyjnych OPS, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia.

¹⁴ art. 39 ust 4, *Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1251).

¹⁵ art. 36 ust 2, *Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 652 z późn. zm.).

7

Jakie są konsekwencje założenia NK-A?

Wypełnienie NK-A rozpoczyna procedurę „Niebieskie Karty”. Formularz NK-A w ciągu 5 dni roboczych od wszczęcia przekazuje się do ZI odpowiedniego dla miejsca zamieszkania dziecka doznającego przemocy domowej. ZI powołuje grupę diagnostyczno-pomocową do pracy z indywidualnym przypadkiem dziecka. Grupa dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i opracowuje indywidualny plan pomocy, w którym określa zadania członków grupy i formę ich realizacji, formy wsparcia dla osoby doznającej przemocy domowej oraz oddziaływania wobec osoby stosującej przemoc domową.

8

Czy jeśli dziecko nie mieszka z ojcem – osobą podejrzaną o stosowanie przemocy – można założyć NK-A?

Tak. Nowelizacja z 2023 r. wprowadziła definicję osoby doznającej przemocy domowej. Jest nią m.in. oprócz osób najbliższych: wstępnych, zstępnych, przysposobionych, osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Dziecko nie mieszkające z ojcem, który stosuje przemoc domową np.: podczas kontaktów, kiedy dziecko u niego przebywa, czy za pomocą środków komunikacji elektronicznej spełnia kryteria osoby doznającej przemocy wskazane w ustawie.

9

Czy pracownik OPS ma prawo odmówić założenia NK-A?

Tak. Założenie NK-A następuje w przypadku powzięcia przez wskazanego w ustawie profesjonalistę w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Nie zależy od zgody czy też potrzeby osoby domagającej się wszczęcia procedury.

10

Czy jeśli rodzic dziecka nie zgadza się na założenie NK-A, czy można ją mimo to założyć?

Tak. Zgodnie z art. 9d ust 1 ustawy oppd wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. W sytuacji dziecka, które jest reprezentowane przez przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego, wszczęcie procedury nie wymaga ich zgody.

11

Czy osoba wszczynająca procedurę musi poinformować o jej rozpoczęciu osobę stosującą przemoc?

Nie. Jeżeli wszczęcie procedury nastąpiło pod nieobecność osoby stosującej przemoc domową, o wszczęciu procedury zawiadamia tę osobę grupa diagnostyczno-pomocowa w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania formularza NK-A.

12

Czy można założyć NK-A osobie poniżej 18. roku życia w roli osoby stosującej przemoc?

Nie. W znowelizowanej ustawie oppd została uregulowana definicja osoby stosującej przemoc. Jest to wyłącznie osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej.

Aneks 1. Procedura wszczynania procedury NK w instytucji

1. W przypadku podejrzenia, że dziecko doznaje przemocy domowej, osoba wyznaczona w instytucji do wypełniania NK-A (psycholog/pedagog/koordynator procedury) wypełnia formularz NK-A w obecności rodzica lub opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego.
2. Jeśli podejrzenie stosowania przemocy domowej dotyczy osób wskazanych w pkt. 1, wypełnienie NK-A następuje w obecności najbliższej osoby dorosłej (dziadkowie, dorosłe rodzeństwo, ciotka, wujek) lub osoby pełnoletniej wskazanej przez dziecko (terapeuta, nauczyciel, osoba, której dziecko ujawniło przemoc domową).
3. NK-A może wszcząć osoba wyznaczona w instytucji do wypełniania NK-A (psycholog/pedagog/koordynator procedury) również w sytuacji, kiedy przemoc wobec dziecka zgłasza świadek.
4. Osoba wypełniająca formularz NK-A przekazuje osobie, w obecności której go wypełnia, formularz NK-B.
5. Formularz NK-A powinien zostać przekazany w ciągu 5 dni roboczych od jego wypełnienia przez dyrektora instytucji do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy, w której dziecko faktycznie przebywa.
6. Psycholog/pedagog/koordynator procedury dokonuje diagnozy sytuacji i potrzeb dziecka, w tym ustala rodzica/opiekuna współpracującego i mogącego dziecku zapewnić bezpieczeństwo oraz ustala stan bezpieczeństwa dziecka.
7. Psycholog/pedagog/koordynator przygotowuje informacje o placówkach udzielających pomocy. Ofertę placówek przekazuje rodzicowi/opieku-

nowi niebędącemu sprawcą przemocy domowej lub osobie sprawującej faktyczną pieczę nad dzieckiem.

8. Psycholog/pedagog/koordynator ustala z rodzicami/opiekunami prawnymi niebędącymi sprawcami przemocy plan pomocy dziecku (oraz opis wsparcia, jakie instytucja może zaoferować dziecku) poprzez określenie sposobu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku i zobowiązanie do skonsultowania dziecka i rodziny przez psychologa. W miarę możliwości ustala harmonogram kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec dziecka.
9. Jeżeli rodzice są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy domowej, psycholog/pedagog/koordynator przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka oraz o obowiązkach prawnych instytucji: wszczęcia procedury NK oraz (w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa) zgłoszenia sprawy do prokuratury oraz Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
10. Psycholog/pedagog/koordynator informuje o swoich działaniach dyrektora instytucji.
11. Dyrektor instytucji składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury w każdej sytuacji, kiedy zaistnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka, i/lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w każdej sytuacji, kiedy dobro dziecka jest zagrożone.
12. W sytuacji zagrożenia życia i zdrowia dziecka związanego z przemocą domową dyrektor instytucji podejmuje działania opisane w art. 12a ustawy oppd: wzywa instytucje – policję, OPS, ochronę zdrowia, które zapewnią dziecku ochronę poza rodziną.

Aneks 2.

Rozporządzenie

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) procedurę „Niebieskie Karty”, zwaną dalej „procedurą”;
- 2) wzory formularzy „Niebieska Karta”, wypełnianych przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę.

§ 2.

1. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.
2. Formularz, o którym mowa w ust. 1, wypełniają osoby będące przedstawicielami podmiotów wymienionych w art. 9a ust. 11–11d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zwanej dalej „ustawą”.
3. Procedurą są obejmowane osoby wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy.
4. W formularzu „Niebieska Karta – A” wskazuje się wszystkie osoby doznające przemocy domowej i wszystkie osoby stosujące przemoc domową.

5. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje w obecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej.
6. Jeżeli wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” nie jest możliwe z powodu nieobecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej, jej stanu zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.
7. Wzór formularza „Niebieska Karta – A” jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3.

1. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej.
2. Działania, o których mowa w ust. 1, polegają w szczególności na:
  - 1) zapobieżeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, w tym informowaniu Policji lub Żandarmerii Wojskowej o okolicznościach uzasadniających zastosowanie art. 15aa i art. 15aaa ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm. 1), a w przypadku żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową – art. 18a i art. 18aa ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1266 i 1860);
  - 2) udzieleniu osobie doznającej przemocy domowej pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnieniu pomocy medycznej;
  - 3) zaspokojeniu podstawowych potrzeb, w tym udzieleniu wsparcia i poradnictwa, w szczególności od przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób doznających przemocy domowej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571).

§ 4.

1. Osoba wszczynająca procedurę dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc.
2. Rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi, poszanowanie godności oraz zapewniających bezpieczeństwo.
3. Osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się informacje w prostym, przejrzystym i przystępnym dla niej języku, z uwzględnieniem stanu i okoliczności, które mogą mieć wpływ na zdolność rozumienia i bycie rozumianym.
4. W trakcie rozmowy z osobą stosującą przemoc domową informuje się ją w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz wskazuje na konieczność zmiany sposobu postępowania.
5. Działania, o których mowa w ust. 2 i 4, realizuje się uwzględniając warunki, czynniki i potrzeby, w tym dotyczące osób niepełnosprawnych.

§ 5.

1. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec małoletniego, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.
2. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec pełnoletniej osoby nieporadnej ze względu na wiek, stan psychiczny lub fizyczny, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności opiekuna prawnego lub faktycznego lub pełnoletniej osoby przez nią wskazanej.
3. Jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm. 2), zwanej dalej „osobą najbliższą”, lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego.

4. Jeżeli istnieje podejrzenie, że osobą stosującą przemoc domową wobec pełnoletniej osoby nieporadnej, o której mowa w ust. 2, jest opiekun prawny lub faktyczny, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności osoby najbliższej, a w razie jej braku – w obecności innej osoby pełnoletniej przez nią wskazanej.
5. Działania z udziałem osób doznających przemocy domowej, o których mowa w ust. 1 i 2, przeprowadza się, w miarę możliwości, w obecności psychologa.
6. Jeżeli osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty” nie włada językiem polskim w mowie i piśmie lub jest osobą głuchą lub niemą lub występują okoliczności, które mogą mieć wpływ na zdolność rozumienia i bycie rozumianym, członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej występują do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o zapewnienie udziału tłumacza w czynnościach z osobą objętą procedurą.
7. Zespół interdyscyplinarny na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej zapewnia tłumacza lub podejmuje inne działania umożliwiające porozumienie się z osobą objętą procedurą.
8. Do tłumacza biorącego udział w czynnościach z osobą objętą procedurą art. 9c ust. 1-4 ustawy stosuje się odpowiednio.

§ 6.

1. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”.
2. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, a w przypadkach, o których mowa w § 5 ust. 3 – osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego.
3. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest osoba, o której mowa w § 5 ust. 2, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się opiekunowi prawnemu lub faktycznemu lub pełnoletniej osobie wskazanej przez osobę doznającą przemocy domowej, o której mowa w § 5 ust. 2, a w przypadkach, o których mowa w § 5 ust. 4 – osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez osobę doznającą przemocy domowej.

4. Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.
5. Wzór formularza „Niebieska Karta – B” jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 7.

1. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.
2. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.

§ 8.

1. Formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia jego otrzymania, jest przekazywany grupie diagnostyczno-pomocowej.
2. Pierwsze posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej odbywa się niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania formularza „Niebieska Karta – A”.
3. Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie informacji zawartych w formularzu „Niebieska Karta – A”, dokonuje diagnozy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i zatrzymania przemocy domowej albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.
4. Każde posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej jest dokumentowane w formie protokołu.

§ 9.

1. Jeżeli sytuacja osoby doznającej przemocy domowej lub osoby stosującej przemoc domową tego wymaga, osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11 lub 11a ustawy, składają do zespołu interdyscyplinarnego wnioski, o którym mowa w art. 9a ust. 12b ustawy, dotyczący poszerzenia składu grupy diagnostyczno-pomocowej o osoby, o których mowa w art. 9a

ust. 11b–11d lub 12 ustawy, a także o osoby, o których mowa w art. 9a ust. 12c ustawy.

2. Zespół interdyscyplinarny niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1, występuje do podmiotów zatrudniających osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11b–11d lub 12 ustawy, a także osoby, o których mowa w art. 9a ust. 12c ustawy, o wytypowanie przedstawiciela do udziału w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej.
3. Wytypowane osoby, o których mowa w ust. 2, nie mogą odmówić udziału w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej.
4. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może zostać złożony w formie pisemnej na każdym etapie działań grupy diagnostyczno-pomocowej.

§ 10.

1. Jeżeli wszczęcie procedury nastąpiło pod nieobecność osoby stosującej przemoc domową, o wszczęciu procedury grupa diagnostyczno-pomocowa zawiadamia tę osobę.
2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania formularza „Niebieska Karta – A” i wymaga udokumentowania.
3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić w dowolnej formie i w dowolny sposób, również za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.
4. Jeżeli zawiadomienie osoby stosującej przemoc domową o wszczęciu procedury jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, grupa diagnostyczno-pomocowa dokumentuje fakt braku możliwości zawiadomienia wskazując jego przyczyny.

§ 11.

1. Na posiedzeniu grupa diagnostyczno-pomocowa w obecności zaproszonej osoby doznającej przemocy domowej dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z osobą doznającą przemocy domowej, opracowuje indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.

2. Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie ustaleń zawartych w wypełnionym formularzu „Niebieska Karta – C”, podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i poprawę jej sytuacji życiowej.
3. Indywidualny plan pomocy obejmuje ogół działań podejmowanych przez grupę diagnostyczno-pomocową na rzecz i wspólnie z osobą doznającą przemocy domowej, w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz w jej środowisku domowym.
4. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie, uwzględniając potrzeby, zasoby i sytuację osoby doznającej przemocy domowej, co zostaje odnotowane w formularzu „Niebieska Karta – C”.
5. Niestawiennictwo osoby doznającej przemocy domowej nie wstrzymuje prac grupy diagnostyczno-pomocowej.
6. Na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej nie zaprasza się małoletniego.
7. Wzór formularza „Niebieska Karta – C” jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 12.

1. Grupa diagnostyczno-pomocowa, po wezwaniu osoby stosującej przemoc domową, w jej obecności, dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i na podstawie informacji zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji w celu zmiany jej postępowania.
2. Wzór formularza „Niebieska Karta – D” jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 13.

1. Jeżeli w trakcie działań realizowanych w ramach procedury zachodzi podejrzenie, że osoba stosująca przemoc domową dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy domowej, osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11–11d ustawy, wypełniają formularz „Niebieska Karta – A” w zakresie

niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesyłają go do zespołu interdyscyplinarnego.

2. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że osoba stosująca przemoc domową dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy domowej w trakcie działań realizowanych przez grupę diagnostyczno-pomocową, grupa diagnostyczno-pomocowa wypełnia formularz „Niebieska Karta – C” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, przepisy § 8 stosuje się odpowiednio.

§ 14.

1. Wszystkie działania realizowane w ramach procedury są dokumentowane w formie pisemnej.
2. Osobom, o których mowa w art. 9c ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy, przysługuje dostęp do dokumentacji wytworzonej w ramach realizowanej procedury w zakresie ich dotyczącym, po uzyskaniu zgody zespołu interdyscyplinarnego, w siedzibie ośrodka pomocy społecznej lub centrum usług społecznych, który zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego.
3. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa oryginały dokumentów, o których mowa w ust. 1, są przekazywane organom właściwym do prowadzenia postępowania przygotowawczego.

§ 15.

1. W ramach procedury grupa diagnostyczno-pomocowa:
  - 1) dokonuje oceny sytuacji domowej, potrzeb i zasobów osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową;
  - 2) udziela pomocy osobie doznającej przemocy domowej;
  - 3) opracowuje indywidualny plan pomocy dla osoby doznającej przemocy domowej i jej środowiska domowego, który zawiera propozycje działań pomocowych;
  - 4) podejmuje działania w stosunku do osoby stosującej przemoc domową w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;

- 5) przekazuje osobie stosującej przemoc domową informacje w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej;
  - 6) przekazuje osobie stosującej przemoc domową informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy domowej;
  - 7) wnioskuje do zespołu interdyscyplinarnego o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
  - 8) motywuje osobę stosującą przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
  - 9) przeprowadza z osobą stosującą przemoc domową rozmowę ukierunkowaną na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
  - 10) rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.
2. Rozstrzygnięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, jest podejmowane jednogłośnie. W przypadku braku zgodności członków grupy diagnostyczno-pomocowej, odrębne wnioski członków grupy diagnostyczno-pomocowej wraz z uzasadnieniem są przekazywane do zespołu interdyscyplinarnego, który podejmuje decyzje w sprawie skierowania osoby stosującej przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym albo programie psychologiczno-terapeutycznym większością głosów.

§ 16.

W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej lub centrum usług społecznych:

- 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
  - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytu-

- cjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
- b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
  - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
  - 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
  - 5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;
  - 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
  - 7) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

§ 17.

W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- 1) udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;

- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 8) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

§ 18.

Spotkania z osobami doznającymi przemocy domowej oraz osobami stosującymi przemoc domową nie mogą być organizowane w sposób umożliwiający im wzajemny kontakt.

§ 19.

1. Odstąpienie od dalszych działań, o których mowa w art. 9b ust. 15 ustawy, wymaga udokumentowania w formie protokołu.
2. Protokół zawiera:
  - 1) dane dotyczące osób, wobec których były realizowane działania;
  - 2) datę rozpoczęcia procedury oraz datę odstąpienia od dalszych działań;
  - 3) skład grupy diagnostyczno-pomocowej;
  - 4) opis podjętych działań;
  - 5) okoliczności uzasadniające odstąpienie;
  - 6) podpisy członków grupy diagnostyczno-pomocowej uczestniczących w posiedzeniu.
3. Grupa diagnostyczno-pomocowa przekazuje do zespołu interdyscyplinarnego protokół, o którym mowa w ust. 2, niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni roboczych od dnia sporządzenia.
4. O odstąpieniu od dalszych działań zawiadamia się osobę doznającą przemocy domowej oraz osobę stosującą przemoc domową.

§ 20.

1. Zakończenie procedury, o której mowa w art. 9h ust. 1 ustawy, wymaga udokumentowania w formie protokołu, który zawiera:
  - 1) dane dotyczące osób, wobec których była realizowana procedura;
  - 2) datę rozpoczęcia i zakończenia procedury;
  - 3) skład grupy diagnostyczno-pomocowej;
  - 4) opis podjętych w ramach procedury działań;
  - 5) przesłanki uzasadniające zakończenie procedury;
  - 6) podpisy członków grupy diagnostyczno-pomocowej uczestniczących w czynności.

2. Grupa diagnostyczno-pomocowa przekazuje do zespołu interdyscyplinarnego protokół, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni roboczych od dnia sporządzenia.
3. O zakończeniu procedury informuje się osobę doznającą przemocy domowej oraz osobę stosującą przemoc.

§ 21.

1. Po zakończeniu procedury grupa diagnostyczno-pomocowa podejmuje działania monitorujące, o których mowa w art. 9h ust. 3 ustawy.
2. Działania, o których mowa w ust. 1, polegają w szczególności na składaniu wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa w związku z zakończoną procedurą, poradnictwie i udzielaniu wsparcia.
3. Rodzaj, formę oraz sposób realizacji działań, o których mowa w ust. 1, określa grupa diagnostyczno-pomocowa.
4. Działania, o których mowa w ust. 1, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy składanie wizyt sprawdzających, o których mowa w ust. 2, jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, mogą być prowadzone za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

§ 22.

Do procedury „Niebieskie Karty” wszczętej i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 23.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Aneks 3. Formularz NK-A

.....
(miejsowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym
jest zatrudniona osoba wypełniająca
formularz „Niebieska Karta – A”

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletni			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ .....

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i>						

niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)						
Inne ³⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak (kiedy? .....gdzie? .....) nie nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak nie nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

tak nie nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			

Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określoną w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwoleń na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej			
Inne (wymień jakie?)			

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			

Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej
formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań

Akty prawne

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673)
- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 535)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 560)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 146 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1266 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1251)

- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 652 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 338 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. poz. 1870)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz.U. poz. 1827)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz.U. poz. 1159)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz.U. poz. 1807)
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, lub zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, lub zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej,

miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie (Dz.U. poz. 1576)

Strony www

<https://www.gov.pl/web/rodzina/przeciwdzialanie-przemocy-domowej>

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/przeciwdzialanie-przemocy-domowej>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/bazy-teleadresowe>

<https://www.gov.pl/web/premier/departament-do-spraw-rownego-traktowania>

<https://wsparcie.um.warszawa.pl/przeciwdzialanie-przemocy>

www.niebieskalinia.pl

www.wspd.fdds.pl

Wesprzyj nas!

Razem dajemy
dzieciom siłę!

fdds.pl/wplac

Nr konta: Bank PEKAO SA

47 1240 6218 1111 0010 2833 9365

1,5%

Podaruj nam 1,5%
KRS 0000 20 44 26

